

Jaarverslag 2018

Jaarverslag 2018

Nr. 20190105/1186

Onderwijsraad
Prins Willem Alexanderhof 20
2595 BE Den Haag
e-mail: secretariaat@onderwijsraad.nl
070-310 00 00 of via de website: www.onderwijsraad.nl

Inhoud

Woord vooraf	5
1 De Onderwijsraad	7
1.1. Adviseur van minister en parlement	7
1.2. De raad in 2018	8
2 De adviezen in 2018	12
2.1. Adviezen	13
2.2. Briefadviezen	17
3 Activiteiten van de raad	22
3.1. Presentaties en deelname aan bijeenkomsten	23
4 De raad in de media	25

Woord vooraf

Voor u ligt het Jaarverslag 2018 van de Onderwijsraad. Het was een zeer productief jaar waarin de raad in aansluiting op het Werkprogramma 2018 maar liefst vijf adviezen, negen briefadviezen en een hoofdlijnennotitie heeft uitgebracht. Dit jaarverslag informeert in het kort over deze adviezen en hun doorwerking. Op de website van de Onderwijsraad kunt u de volledige versies van de (brief)adviezen en de hoofdlijnennotitie lezen. Ook rapporteert dit jaarverslag over de activiteiten en de media-uitingen van de raad in 2018.

Bijzondere aandacht verdient de hoofdlijnennotitie *Doorgeschoten differentiatie in het onderwijsstelsel* die de raad in december 2018 heeft uitgebracht. Deze notitie bevat de hoofdlijnen van het advies *Stand van educatief Nederland* dat vervolgens in februari 2019 het licht zag. Dit advies past in wat inmiddels een traditie is: iedere vijf jaar brengt de Onderwijsraad een publicatie uit met daarin een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen in het Nederlandse onderwijs. Deze *Stand van educatief Nederland 'Doorgeschoten differentiatie in het onderwijsstelsel'* markeert ook de afsluiting van de raadsperiode 2015-2018 onder voorzitterschap van Professor Henriëtte Maassen van den Brink en de overgang naar een nieuw samengestelde raad onder een nieuwe voorzitter.

Ik wil alle raadsleden, stafmedewerkers en ondersteunende medewerkers bedanken voor hun inzet in 2018 en complimenteren met het bereikte resultaat.

Prof. dr. E.H. Hooge

Voorzitter Onderwijsraad

1

De Onderwijsraad

1.1 Adviseur van minister en parlement

De Onderwijsraad is een onafhankelijk strategisch adviesorgaan van de regering, opgericht in 1919. De raad adviseert –gevraagd en ongevraagd – de bewindslieden van OCW (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap). Ook de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal kunnen om advies vragen. Gemeenten kunnen in speciale gevallen van lokaal onderwijsbeleid (bijvoorbeeld geschillen over de huisvesting van scholen, die aan de vrijheid van onderwijs raken) een beroep doen op de raad.

De Onderwijsraad levert met een deskundige inbreng en een eigentijdse visie een bijdrage aan discussies over onderwijs en onderwijsbeleid. De leden van de raad zijn afkomstig uit verschillende geledingen van de maatschappij en worden door de Kroon benoemd op grond van hun wetenschappelijke kennis, praktijkervaring in het onderwijs of maatschappelijke bijdrage. De benoeming is op persoonlijke titel; de leden vertegenwoordigen geen belangengroepen.

Deskundig, eigentijds en onafhankelijk

De raad adviseert over alle aspecten en vormen van onderwijs en leren voor kinderen, jongeren en volwassenen. Waar liggen interessante mogelijkheden voor onderwijs (binnen en buiten de instellingen) en wat is de beste manier om die te benutten? Wat is daarbij de rol van de overheid of van andere partijen in en rond de onderwijswereld?

De expertise binnen de raad zorgt ervoor dat, welk onderwerp ook aan de orde is, er vanuit verschillende invalshoeken naar wordt gekeken. Ook betreft de raad de internationale dimensie bij de adviezen. Tot slot zijn expertise en meningen van anderen van groot belang; de raad wil nadrukkelijk verder kijken dan de eigen deskundigheid. Daarom organiseert hij regelmatig seminars en biedt hij via zijn website de mogelijkheid voor belangstellenden om mee te denken.

Werkwijze van de raad

De raad heeft een *Meerjarenagenda* opgesteld voor de periode 2015-2020. Deze geeft aan langs welke programmalijnen de raad de komende jaren zal werken. Een meerjarenagenda biedt de mogelijkheid adviezen in samenhang uit te brengen en geeft meer inzicht in het langetermijnperspectief.

Daarnaast stelt de minister ieder jaar een werkprogramma voor het volgend jaar vast. Dit werkprogramma is een uitsnede van de Meerjarenagenda en geeft aan welke adviezen er in het desbetreffende jaar te verwachten zijn. De minister voegt hieraan zijn of haar adviesonderwerpen toe. Daarna biedt de minister het de beide Kamers der Staten-Generaal op Prinsjesdag aan. Het parlement kan eveneens adviesvragen aan het werkprogramma toevoegen. Het programma geeft een globaal beeld van de onderwerpen die aan de orde komen; in de loop van het jaar worden de adviesvragen en de tijdsplanning nader ingevuld. Onder invloed van de actualiteit kunnen adviesonderwerpen worden ingetrokken of juist toegevoegd.

De raad komt in de regel om de vier weken plenair bijeen, vooral om adviezen en verkenningen vast te stellen. Een advies geeft antwoord op een concrete vraag, met aanbevelingen die op kortere of middellange termijn kunnen worden doorgevoerd. Een verkenning is meer agenda-vormend en behandelt een bepaalde ontwikkeling in het onderwijs vanuit een langetermijn-perspectief. De raad neemt in een verkenning meestal (nog) geen standpunt in, maar draagt onderwerpen aan die zich lenen voor advisering.

Het Huis van het Onderwijs is gestart in 2015 met diverse bijeenkomsten en activiteiten. In 2018 zijn deze activiteiten voortgezet. Het primaire doel van alle activiteiten is het verbeteren van de kwaliteit van de adviezen.

1.2 De raad in 2018

De raad

2018 was het vierde en laatste zittingsjaar van de raad zoals die was benoemd voor de periode 2015-2018. De raad bestond in 2018 uit tien door de Kroon benoemde leden en drie geassocieerde leden. De personele samenstelling van de raad was als volgt.

Voorzitter:

Mevrouw prof. dr. Henriëtte Maassen van den Brink Hoogleraar onderwijs- en arbeidseconomie, Universiteit van Amsterdam

Leden:

De heer drs. Rob Schuur (vicevoorzitter) Voorzitter college van bestuur, regionaal opleidingscentrum Noorderpoort Groningen

Mevrouw drs. Kristel Baele Voorzitter college van bestuur, Erasmus Universiteit Rotterdam

De heer prof. mr. dr. Steven ten Have Hoogleraar strategie en verandering, Vrije Universiteit; partner en organisatieadviseur bij Ten Have Change Management

De heer prof. mr. dr. Pieter Huisman Bijzonder hoogleraar onderwijsrecht, Erasmus School of Law; senior adviseur bij Hobéon

De heer René Kneyber Leraar wiskunde, Oosterlicht College in Nieuwegein; bestuursvoorzitter van de Stichting Beroepseer

De heer drs. Michiel Leenaars Directeur strategie van de stichting NLnet; directeur van de vereniging Internet Society Nederland

De heer Sofyan Mbarki Lid gemeenteraad Amsterdam; lid raad van advies Politieacademie; freelance trainer/adviseur bij de Behrgroep Nederland

Mevrouw dr. Saskia Schenning Voorzitter college van bestuur Laurentius Stichting voor katholiek primair onderwijs in Delft e.o.

Mevrouw prof. dr. Sietske Waslander

Hoogleraar sociologie, Tias Nimbas Business School Tilburg; academic director van de Executive Master of Management Education

Geassocieerde leden:

De heer prof. dr. Gert Biesta

Professor of Education, Brunel University London; bijzonder hoogleraar pedagogische dimensies van onderwijs, opleiding en vorming, Universiteit voor Humanistiek; Visiting Professor NLA University College, Bergen, Noorwegen

De heer dr. Ferry Haan

Leraar economie en onderzoekscoördinator, Jac. P. Thijssen College in Castricum.

De heer dr. Richard Toes

Voorzitter college van bestuur Wartburg College in Rotterdam en Dordrecht

Secretaris ad-interim:

De heer drs. Cees van 't Veen

In 2018 vergaderde de raad 11 maal plenair en 38 keer in commissieverband.

De raadsvoorzitter heeft vanuit haar functie regelmatig contact met vertegenwoordigers van de belangrijkste publieke en private onderwijsorganisaties, op locatie of bij de Onderwijsraad.

Het bureau van de raad

De Onderwijsraad wordt inhoudelijk en facilitair ondersteund door het secretariaat. Aan het hoofd staat de directeur, die tevens secretaris is van de raad. Hij werkt samen met een inhoude-

*Op de foto (van links naar rechts): Rob Schuur (vicevoorzitter), Gert Biesta, Saskia Schenning, Pieter Huisman, Henriëtte Maassen van den Brink (voorzitter), René Kneyber, Richard Toes, Michiel Leenaars, Steven ten Have, Kristel Baele, Ferry Haan
Niet op foto: Sofyan Mbarki, Sietske Waslander*

lijke staf en een afdeling AZ (Algemene Zaken). De staf bestaat uit gepromoveerde medewerkers vanuit verschillende wetenschappelijke disciplines: onderwijskunde, rechten, economie, taalkunde, psychologie en sociologie. De meesten van hen hebben daarnaast bredere kennis en ervaring opgedaan als onderzoeker, docent, in de onderwijsondersteuning, en dergelijke. Deze brede deskundigheid zorgt ervoor dat ook de staf de adviesonderwerpen vanuit verschillende invalshoeken kan benaderen.

De afdeling AZ verzorgt de administratieve en facilitaire ondersteuning van raad en staf. De verwachtingen van de organisatie ten aanzien van AZ verschuiven – zo ligt er de laatste jaren meer nadruk op digitalisering en op communicatie-activiteiten.

De samenstelling van het bureau in 2018 was als volgt:

Directeur a.i.:

drs. Cees van 't Veen

Communicatie-adviseur:

Fenna Knops, MSc

Communicatie-adviseur a.i.:

drs. Fanny Bod

Coördinerend stafmedewerker:

dr. Karin Westerbeek

Stafmedewerkers:

dr. Mirjam Bakker

drs. Bregje Beerman (van 1 juli tot en met 31 december 2018)

dr. Marije Boonstra

dr. Martine Braaksma

dr. Hein Broekkamp

Eva Feron MSc (tot 31 december 2017)

mr. dr. Raymond Kubben

dr. Tyas Prevoo

dr. Regina Stoutjesdijk

dr. Stijn Verbeek

mr. dr. Hanneke Wegman (tot 1 oktober 2018)

Algemene Zaken:

drs. Maria Gresnigt-Bakx (hoofd)

Elisabeth Chin Fon Jie (officemanager)

Corrie van Leeuwen-Harkes (facilitair medewerker) (tot 22 april 2018)

Marion Niessen-van Kampen (managementassistent)

drs. Meile Tamminga (editor/webmaster/office-assistant)

Susanne van der Wilk (facilitair medewerker) (vanaf 23 maart 2018)

Financiële Zaken:

Thea Dijkshoorn (tot 1 oktober 2018)

Madelon van Wandelen (vanaf 1 oktober 2018)

Stagiair(e)s:

drs. Bregje Beerman

Niké Groot

Marieke van der Linden

Op de foto (van links naar rechts):

Zittend voor: *Karin Westerbeek, Hein Broekkamp, Marion Niessen, Corrie van Leeuwen, Eva Feron, Elisabeth Chin Fon Jie, Mirjam Bakker*

Achterste rij: *Regina Stoutjesdijk, Tyas Prevoo, Raymond Kubben, Maria Gresnigt, Martine Braaksma*

2 De adviezen in 2018

In 2018 bracht de raad vijftien adviezen uit. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de adviezen die de Onderwijsraad in 2018 per programmalijn heeft uitgebracht.

Tabel 1: Overzicht (brief)adviezen gepubliceerd in 2018

Advies	<i>Een krachtige rol voor schoolleiders</i>	19 april
	<i>Inzicht in en verantwoording van onderwijsgelden</i>	4 juli
	<i>Plezier in bewegen</i>	10 september
	<i>Ruim baan voor leraren</i>	7 november
	<i>Toets wijzer</i>	13 december
	<i>Hoofdpijnennotitie Doorgeschoten differentiatie in het onderwijsstelsel</i>	14 december
Briefadvies	<i>Duurzaamheid als richting in het onderwijs</i>	23 maart
	<i>Lerarentekorten</i>	28 mei
	<i>Advies Passend onderwijs opnieuw onder de aandacht</i>	28 mei
	<i>Internationalisering in het hoger onderwijs</i>	29 mei
	<i>Advies inzake aanvraag Tjalling Koopmans College</i>	6 juni
	<i>Advies inzake aanvraag Erasmus College Maurik</i>	6 juni
	<i>Gelijke kans op doorstroom vmbo-havo</i>	25 juni
	<i>Briefadvies wetsvoorstel burgerschapsopdracht</i>	27 september
	<i>Curriculumvernieuwing</i>	13 december

In 2018 heeft de raad zowel gewerkt aan adviesvragen uit het *Werkprogramma 2017* als aan adviesvragen uit het *Werkprogramma 2018*, en is ook een begin gemaakt met onderwerpen uit het *Werkprogramma 2019*. Een adviestraject duurt gemiddeld ongeveer negen maanden. Daarin zijn niet de wetsadviezen meegerekend die binnen een termijn van zes weken dienen te worden afgerond.

In debatten in de Eerste en Tweede Kamer wordt geregeld gerefereerd aan adviezen van de Onderwijsraad. Een overzicht hiervan staat in tabel 2. De raad voedt op deze wijze met zijn adviezen het democratische besluitvormingsproces, en draagt bij aan de verbetering van de kwaliteit van het onderwijsbeleid.

Tabel 2: Vermeldingen in stukken Eerste en Tweede Kamer

	2016	2017	2018
Agenda	3	1	1
Handelingen	29	23	25
Kamervragen	3	5	11
Kamerstukken	88	60	83

Advies: Een krachtige rol voor schoolleiders*Aanleiding*

Schoolleiders nemen binnen het Nederlandse onderwijsbestel een cruciale positie in. Ze drukken een belangrijk stempel op het onderwijsklimaat binnen de school en staan centraal als het gaat om contacten met andere onderwijsinstellingen en maatschappelijke organisaties. Beleidsmakers en bestuurders hebben de laatste jaren meer aandacht gekregen voor de schoolleider. Het ministerie van OCW heeft de Onderwijsraad advies gevraagd over hoe de rol van de schoolleider in primair en voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs verder versterkt kan worden.

Kern van het advies

Voor versterking van het schoolleiderschap is een gezamenlijke inspanning van schoolleiders zelf, besturen en het ministerie van OCW nodig. Door in te zetten op een strategische rol voor schoolleiders kan het schoolleiderschap op schoolniveau, organisatieniveau en landelijk niveau naar een hoger plan worden getild. Ook ontstaat daarmee een betere verbinding tussen deze niveaus.

Om de strategische rol van schoolleiders te verstevigen, doet de raad drie aanbevelingen. Hij beveelt aan om de beroepsvorming van schoolleiders in het primair en voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs gezamenlijk (sectoroverstijgend) vorm te geven, om een samenhangende professionaliseringsstructuur voor leiderschap te realiseren en om binnen onderwijsorganisaties meer ruimte te bieden aan een strategische rol voor schoolleiders.

Doorwerking

Op de dag van publicatie is een publicatiebijeenkomst gehouden. Deelnemers waren afkomstig uit onderwijspraktijk, wetenschap en beleid. Minister Slob ging daarbij in gesprek met een aantal schoolleiders. De publicatie van het advies trok de nodige aandacht van belanghebbenden en media. De sectorraden en verscheidene besturen- en schoolleidersorganisaties besteedden aandacht aan het advies op hun website. Ook de nationale media pikten het advies op: Henriëtte Maassen van de Brink gaf interviews voor Radio 1 en het Nederlands Dagblad en op NOS.nl verscheen een nieuwsitem. Op twitter ontstond een levendige discussie over het advies. In de periode na publicatie verschenen artikelen in de vakbladen Profiel en Basisschoolmanagement. Daarnaast zijn presentaties gegeven bij een beleidsatelier van OCW, de bijeenkomst *Jungle aan trends* van het Schoolleidersregister PO en een symposium voor schoolleiders van e-Loo/Stichting OOK. In de onderwijspraktijk wordt het advies als waardevol gezien en wordt het gebruikt als startpunt voor discussies over de rol van schoolleiders. De AVS heeft bijvoorbeeld in oktober 2018 in Nieuwspoort een debat met Tweede Kamerleden georganiseerd over de inhoud van hun vak. Het advies stond daarbij centraal. In zijn beleidsreactie heeft minister Slob zijn waardering uitgesproken voor het advies en voor een groot deel van de aanbevelingen concrete beleidsvoornemens geformuleerd.

Advies: Inzicht in en verantwoording van onderwijskosten*Aanleiding*

De discussies naar aanleiding van berichten over onzorgvuldige en onjuiste besteding van onderwijskosten en over de toereikendheid van de aan onderwijs uitgegeven financiële mid-

delen vormen voor de Tweede Kamer aanleiding de Onderwijsraad advies te vragen. De raad stelt in dit advies de volgende vraag centraal: Welke bekostigingsmethodiek sluit aan bij de bestuurlijke verhoudingen en verschaft de overheid de juiste mogelijkheden om invloed uit te oefenen op de kwaliteit van het onderwijs?

Kern van het advies

De raad zet in dit advies diverse bekostigingssystemen naast elkaar en komt tot de conclusie dat het bestaande systeem van lumpsumbekostiging de basis moet blijven voor de financiële relatie tussen overheid en instellingen. Lumpsumfinanciering past het beste bij het uitgangspunt van autonomie van onderwijsinstellingen en biedt ook waarborgen voor een stabiele bekostiging. Doelfinanciering biedt een nuttige aanvulling op de lumpsumbekostiging, maar moet beperkt van omvang blijven en gebonden aan duidelijke omschrijvingen.

Verantwoording en toezicht zijn belangrijke manieren om tekortkomingen van lumpsumbekostiging te ondervangen, zonder af te doen aan het basisprincipe van relatieve autonomie.

Doorwerking

Op de dag van publicatie heeft de raad het advies in een briefing gepresenteerd aan de Vaste Kamercommissie Onderwijs van de Tweede Kamer. Er is veel aandacht voor het advies in de landelijke dagbladen, waaronder een interview met de raadsvoorzitter in de Volkskrant. Diverse organisaties hebben direct na publicatie attenderingen, soms met een korte reactie, op hun websites geplaatst. Ook op sociale media is volop aandacht voor het advies. In de beleidsreactie op het advies kondigen de onderwijsministers diverse maatregelen aan in lijn met de aanbevelingen van de raad. Het advies is ook besproken bij de sectorraden, die inmiddels stappen hebben gezet richting verbetering van de verantwoording door onderwijsinstellingen. Kamerleden hebben het advies in enkele commissievergaderingen besproken en erkennen dat terughoudend met doelfinanciering moet worden omgegaan en dat instellingen recht hebben op stabiele bekostiging. In reactie op enkele moties hebben de onderwijsministers toegezegd de doelmatigheid en toereikendheid van de bekostiging te onderzoeken.

Advies: Plezier in bewegen

Aanleiding

Er komen steeds meer geluiden uit de samenleving dat Nederlandse kinderen te weinig bewegen. Er is daarnaast een toenemend aantal kinderen dat kampt met overgewicht. Beleidsmakers hebben dan ook steeds meer aandacht voor het onderwerp bewegen. De Nederlandse Sportraad, de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving en de Onderwijsraad stellen in dit advies de vraag of het onderwijs voldoende aandacht besteedt aan bewegen.

Kern van het advies

Hoewel er al een aantal goede voorbeelden is, bieden veel scholen sport en bewegen nog te beperkt aan. Het vanzelfsprekend maken van bewegen op scholen – ook buiten de gymles – is daarom nodig. En: hoe beter de ervaringen zijn in de jeugd, hoe actiever de leefstijl op latere leefstijl. Scholen, rijksoverheid, gemeenten en sportverenigingen kunnen het samen mogelijk maken dat er meer aandacht komt voor sporten en bewegen op school.

Doorwerking

Het advies is gemengd ontvangen. Sommigen reageerden enthousiast, anderen kritisch. Een van de stafmedewerkers van de Onderwijsraad presenteerde het advies tijdens de Winter-

vergadering van de Koninklijke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding (KVLO) op 8 december 2018, alwaar ook wisselende geluiden klonken. De beleidsreactie (d.d. 28 januari 2019) was beperkt: de wettelijke opdracht aan scholen wordt om verschillende redenen niet verscherpt, ondanks het pleidooi van de drie raden. Uit curriculum.nu komt mogelijk wel een verhelderde opdracht op dit deelgebied. Ook worden de mogelijkheden voor de inzet van personeel niet verruimd. Binnen de bestaande wettelijke en financiële kaders wordt de derde aanbeveling uit het rapport wel opgevolgd, namelijk om de samenwerking op lokaal niveau te versterken.

Advies: Ruim baan voor leraren

Aanleiding

Leraren vormen het fundament van hoogwaardig onderwijs en krijgen dan ook veel aandacht in het onderwijsbeleid. Het is echter de vraag of er in de (nabije) toekomst wel voldoende goede leraren voor de klas staan. Er zijn nu al omvangrijke tekorten en de verwachting is dat deze sterk zullen toenemen. De Tweede Kamer heeft de Onderwijsraad de volgende adviesvraag gesteld: Hoe kunnen opleidings- en arbeidsstructuur zo worden vormgegeven dat ze op termijn bijdrage aan zowel voldoende als goede leraren?

Kern van het advies

De raad adviseert om in het onderwijs bevoegdheden ruimer te definiëren. De raad beveelt clusters van onderwijsbevoegdheden aan, waarbij een bevoegdheid geldt voor meerdere onderwijssectoren en meerdere vakken. Daarnaast kan een leraar bevoegdheden voor een of meerdere specialisaties halen. In samenhang met deze verruiming pleit de raad ervoor dat leraren zich blijven ontwikkelen. In de context van dit advies valt daarbij de nadruk op de rol van de onderwijsinstellingen. Zij moeten zorgen voor de juiste structuur en cultuur die leraren hiertoe in staat stelt. De voorgestelde nieuwe bevoegdhedenstructuur geeft leraren meer mogelijkheden tot mobiliteit (binnen en tussen onderwijssectoren) en variatie in de loopbaan. Het beroep van leraar wordt zo aantrekkelijker. Daarnaast ontstaat meer flexibiliteit voor onderwijsinstellingen bij de inzet van leraren en krijgen ze meer ruimte om lerarentekorten op te vangen.

Doorwerking

Het advies heeft erg veel aandacht gekregen in de media. Zo hebben het NOS-journaal en Nieuwsuur op de dag van publicatie items aan het advies gewijd. Het Financieele Dagblad, het Algemeen Dagblad, NRC en Trouw alsmede de vakpers (onder meer Didactief en Scienceguide) hebben deels op basis van interviews met de voorzitter ruim aandacht besteed aan het advies. Ook op sociale media was er veel aandacht.

Vanuit het veld wordt er over het algemeen positief gereageerd. Het advies biedt een nieuw perspectief in een langlopende discussie. Er worden her en der meet-ups en bijeenkomsten georganiseerd waar betrokkenen uit onder meer opleidingen, leraren en gemeenten met elkaar spreken (bijvoorbeeld in Rotterdam). Bezorgde geluiden zijn er ook: eerstegraadsleraren vinden dat vakkennis onvoldoende aandacht krijgt in het advies. Vanuit de Onderwijsraad wordt het advies actief onder de aandacht gebracht (onder andere tijdens een Krachtvoerlezing, een toelichting en een world café op het Velon Congres, bijeenkomsten met leraren en leraren in opleiding, en een expertsessie van het CAOP, het kennis- en dienstencentrum in het publieke domein).

In de Kamerbrief *Aan de leraar* (16 januari 2019) geven de ministers Van Engelshoven en Slob een eerste reactie op het advies. Voor het zomerreces informeren zij de Kamer verder over de

vernieuwing van het bevoegdheidsstelsel in het voortgezet onderwijs en over het vervolg op het advies voor alle sectoren. De ministers beschrijven het advies als waardevol en beschouwen een brede basis van pedagogiek en didactiek als een interessant idee. Er worden al stappen gezet die passen in de langetermijnambitie van de Onderwijsraad. Zo werken ze op dit moment met betrokken partijen aan een vereenvoudiging van de regelgeving over bevoegdheden, zodat voor scholen en leraren duidelijker is hoe met de bevoegdhedenregelgeving moet worden omgegaan.

Advies: Toets wijzer

Aanleiding

Het ministerie van OCW heeft de Onderwijsraad gevraagd een advies uit te brengen over toetsing en examinering.

Kern van het advies

De raad adviseert de rijksoverheid en de onderwijsinstellingen toe te werken naar een evenwichtiger toets- en examenpraktijk. De rijksoverheid dient daarbij vanuit haar stelselverantwoordelijkheid duidelijke kaders te scheppen. Voor onderwijsinstellingen ligt er een belangrijke opdracht om te zorgen voor toetsing die aansluit bij onderwijsdoelen, onderwijsinhoud en onderwijsmiddelen. Daarbij adviseert de raad meer ruimte te geven aan de formatieve functie van toetsing, zodat toetsing meer dan nu bijdraagt aan het leerproces. Daarnaast vindt de raad dat beter en meer gebruikgemaakt kan worden van kwalitatieve toetsmethoden. Ook pleit de raad voor verdere verbetering van de positie van examencommissies in het hoger onderwijs.

Doorwerking

Het advies heeft duidelijk impact op het landelijk onderwijsbeleid. In de Kamerbrief *Toetsing en examinering in het voortgezet onderwijs 2018* van 14 januari jl. citeert de minister van OCW het advies van de Onderwijsraad nadrukkelijk bij twee maatregelen: (1) doorgaan met het vergroten van de docentbetrokkenheid en transparantie in het beleid van het College voor Toetsen en Examens en (2) verbeteren van de balans in toetsing en examinering. Bij 2 noemt hij de door de raad onderscheiden drie dimensies en roept hij "het bewuster invulling geven aan ruimte bij het schoolexamen" (= betere balans op de dimensie centraal-decentraal) uit tot speerpunt van het examenbeleid. Dat de minister werk maakt van de voorgenomen maatregelen blijkt uit een vacature voor een beleidsmedewerker waarmee het ministerie van OCW in maart adverteerde. In de vacaturetekst staat: "In verschillende rapporten (onder meer Onderwijsraad, Commissie Ten Dam) wordt het probleem geadresseerd dat het schoolexamen als onderdeel van het eindexamen aan belang heeft ingeboet, omdat het centraal examen door scholen als belangrijker wordt ervaren. Naar aanleiding van deze signalen, en daarboven op de casus vmbo Maastricht is het onderwerp "Schoolexamen" onverwacht hoog op de (politieke) agenda komen te staan."

Het advies genereerde enigszins publiciteit in de media. In de berichtgeving wordt de probleemsignalering dat toetsen en examens onvoldoende bijdragen aan onderwijskwaliteit benadrukt. Ook wordt vrij evenwichtig de analyse van de raad weergegeven. Er zijn geen evaluatieve reacties in de landelijke media verschenen. Het vaktijdschrift *Didactief* heeft in februari vrij uitvoerig aandacht besteed aan *Toets Wijzer*. De hoofdredacteur analyseerde het raadsadvies in combinatie met het rapport van de commissie-Ten Dam over schoolexamens dat een halve week later verscheen. Ze concludeerde dat de conclusies van de rapporten convergeren en de minister aansporen tot maatregelen om de examenpraktijk te verbeteren.

Hoofdlijnennotitie *Doorgeschoten differentiatie in het onderwijsstelsel*

Aanleiding

Eenmaal in de vijf jaar brengt de raad een Stand van educatief Nederland uit. Het volledige driedelige rapport is in februari 2019 verschenen en zal in het administratief jaarverslag over 2019 worden genoemd. In december 2018 heeft de raad de hoofdlijnen van dit advies naar buiten gebracht onder de titel *Doorgeschoten differentiatie in het onderwijsstelsel*.

Kern van het advies

De raad vindt dat er een fundamentele bezinning nodig is op de organisatie van het onderwijsstelsel met als doel het op onderdelen aan te passen. In het licht van maatschappelijke ontwikkelingen wordt de manier waarop we het onderwijs georganiseerd hebben problematisch: (1) jongeren uit verschillende sociale groepen komen elkaar niet meer vanzelfsprekend tegen in het onderwijs; (2) plaatsing in het voortgezet onderwijs wordt steeds bepalender voor het eindniveau van jongeren; en (3) permanente educatie heeft geen formele plek in het onderwijsstelsel.

Doorwerking

Op 13 december werd de hoofdlijnennotitie aangeboden aan de bewindslieden. Op 14 december werd de hoofdlijnennotitie gepubliceerd en verscheen er verscheen het interview met voorzitter Henriëtte Maassen van den Brink over het advies in dagblad Trouw. In verschillende journaals van de NOS op 14 december was er aandacht voor het advies. Stafmedewerker Regina Stoutjesdijk gaf een interview voor een item voor Nieuwsuur. Ook verschenen op verschillende websites nieuwsitems: NOS, Nu.nl, AD en Hart van Nederland. In de dagen erna verschenen artikelen in verschillende dagbladen: NRC, Het Financieele Dagblad en de Volkskrant. Scienceguide maakte een artikel voor op de website en ook de direct betrokken organisaties PO-raad, VOS/ABB en AVS plaatsten een reactie op hun website.

2.2

Briefadviezen

Briefadvies: *Duurzaamheid als richting in het onderwijs*

Aanleiding

De minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media heeft de raad verzocht na te gaan of duurzaamheid te beschouwen is als een richting als bedoeld in de onderwijswetten. Aanleiding voor dit verzoek is een door de Stichting voor Duurzaam Onderwijs; O3-Nederland ingediende aanvraag tot erkenning van duurzaamheid als richting in het voortgezet onderwijs.

Kern van het advies

De raad adviseert de minister duurzaamheid niet aan te merken als richting in de zin van artikel 65, lid 1 en artikel 66, lid 2 van de Wet op het voortgezet onderwijs.

Doorwerking

De minister heeft het advies van de Onderwijsraad overgenomen.

Briefadvies: Lerarentekorten

Aanleiding

Lerarentekorten vormen een groot en urgent maatschappelijk probleem. Vooral in het primair onderwijs is de situatie ernstig. Maar ook in het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs zijn de tekorten nijpend, vooral voor bepaalde vakken (natuurkunde, scheikunde, rekenen/wiskunde). De genomen maatregelen om de tekorten tegen te gaan hebben vooralsnog onvoldoende effect. De Onderwijsraad adviseert op eigen initiatief over dit onderwerp.

Kern van het advies

Op korte termijn is actie nodig. De raad is van mening dat er een landelijke taskforce moet worden ingesteld om een impuls te geven aan het oplossen van de lerarentekorten en vindt dat de ministers van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hiervoor de regie en de verantwoordelijkheid op zich moeten nemen.

Doorwerking

Het advies leidde tot veel aandacht in de media. Onder meer het NOS-journaal en verschillende landelijke dagbladen hebben erover bericht. Ook diverse betrokken organisaties (zoals de sectorraden en vakbonden) hebben gereageerd op het advies in onder meer berichten op sociale media en op Internet. In de Kamerbrief *Extra actie tegen het lerarentekort* (24 augustus 2018) reageren de ministers Van Engelshoven en Slob op het advies. De ministers delen de urgentie van de Onderwijsraad met betrekking tot de lerarentekorten en zijn positief over het advies om zowel op de korte als lange termijn te zorgen voor voldoende leraren. In lijn met het advies om een landelijke taskforce in te stellen, verbinden zij de 'hands-on aanpak' met aanjagers in de regio met een landelijke stuurgroep.

Briefadvies: Passend onderwijs opnieuw onder de aandacht

Aanleiding

De Onderwijsraad heeft samen met het NRO (Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek) een taak met betrekking tot de evaluatie van passend onderwijs: het NRO voert het evaluatieonderzoek uit en de Onderwijsraad adviseert over de implementatie van passend onderwijs. De raad zal gedurende de periode van het evaluatieonderzoek (2015-2020) ten minste drie keer adviseren over passend onderwijs. Het eerste advies is in 2016 uitgebracht, dit is het tweede advies.

Kern van het advies

De raad benoemt in dit advies een aantal aandachtspunten rondom passend onderwijs.

Doorwerking

Minister Slob heeft op 25 juni een brief naar de Kamer gestuurd over passend onderwijs, met als bijlage de voortgangsrapportage passend onderwijs. Ook vond op 2 juli 2018 een notaoverleg over passend onderwijs plaats. Bij beide gelegenheden heeft de brief van de Onderwijsraad over passend onderwijs aandacht gekregen. In de Kamerbrief geeft de minister aan dat voor de totstandkoming van die brief tevens gebruik is gemaakt van het recente advies van de Onderwijsraad over passend onderwijs. Ook worden zowel de brief als het raadsadvies over passend onderwijs uit 2016 herhaaldelijk aangehaald in de voetnoten. In het notaoverleg stond

de brief als stuk op de agenda en heeft het Tweede Kamerlid Rog op basis daarvan een motie ingediend.

Briefadvies: *Internationalisering in het hoger onderwijs*

Anleiding

De minister van OCW had de Tweede Kamer toegezegd voor 1 juli 2018 te komen met een brief over haar internationaliseringsaanpak voor het hoger onderwijs te komen. De minister vroeg de Onderwijsraad om binnen korte termijn een advies uit te brengen dat een bijdrage kan leveren voor deze brief.

Kern van het advies

Volgende de Onderwijsraad is internationalisering een positief te waarderen koers, mede omwille van de onderwijskwaliteit. Er zijn wel waarborgen voor onderwijskwaliteit, toegankelijkheid en doelmatigheid nodig. Internationalisering heeft namelijk ook mogelijke schaduwzijden als het niet weloverwogen gebeurt. Volgens de raad horen op zeker zeven thema's waarborgen en randvoorwaarden aanwezig te zijn. Die thema's hebben te maken met 1) de visie van een instelling en structurele inbedding in het onderwijs en de organisatie; 2) kennis en vaardigheden van docenten; 3) eisen aan studenten en grip op de instroom; 4) een inclusieve studeeromgeving; 5) bekostiging en doelmatige besteding; 6) doorlopende leerlijnen; en 7) de variëteit in het stelsel in zijn geheel.

Doorwerking

De minister van OCW heeft dit advies gebruikt bij het opstellen van haar visiebrief *Internationalisering in evenwicht* van 4 juni 2018. De mede door de Onderwijsraad aanbevolen herziening van artikel 7.2 WHW is in voorbereiding. De NVOR-werkgroep hoger onderwijsrecht boog zich mede naar aanleiding van dit advies van de raad over de vraag naar de juridische mogelijkheden voor instellingen om op omvang en diversiteit van hun internationale instroom te sturen. In haar voorwoord bij de door Nuffic uitgebrachte monitor *Internationalisering in beeld 2018* bracht de voorzitter van de Onderwijsraad dit advies nog eens onder de aandacht. Inmiddels heeft de regering een interdepartementaal beleidsonderzoek opgestart dat zich buigt over studentenmobiliteit. De Onderwijsraad heeft hiervoor inbreng geleverd door te participeren in een expertpanel.

Briefadvies: *Advies inzake aanvraag Tjalling Koopmans College*

Aanleiding

De minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media heeft de raad verzocht advies uit te brengen over een bekostigingsaanvraag voor het Tjalling Koopmans College te Harderwijk. De bekostigingsaanvraag is gebaseerd op een combinatie van erkende richtingen.

Kern van het advies

De raad adviseert de minister de bekostigingsaanvraag niet te honoreren. Op basis van het bestaande beoordelingskader concludeert de raad dat in dit geval niet redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de optelsom van richtingen een belangstelling oplevert die representatief is voor de combinatie van richtingen.

Doorwerking

De minister heeft het advies van de Onderwijsraad overgenomen.

Briefadvies: Advies inzake aanvraag Erasmus College Maurik

Aanleiding

De minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media heeft de raad verzocht advies uit te brengen over een bekostigingsaanvraag voor het Erasmus College te Maurik, gemeente Buren. De bekostigingsaanvraag is gebaseerd op een combinatie van erkende richtingen.

Kern van het advies

De raad adviseert de minister de bekostigingsaanvraag niet te honoreren. Op basis van het beoordelingskader concludeert de raad dat in dit geval niet redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de optelsom van richtingen een belangstelling oplevert die representatief is voor de combinatie van richtingen.

Doorwerking

De minister heeft het advies van de Onderwijsraad overgenomen.

Briefadvies: Gelijke kans op doorstroom vmbo-havo

Aanleiding

De minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media heeft de raad advies gevraagd over het wetsvoorstel Gelijke kans op doorstroom vmbo-havo. Met dit wetsvoorstel wordt de toegang tot het havo voor vmbo'ers wettelijk geregeld, zodat overal in het land dezelfde voorwaarden voor toelating gelden. Een schoolbestuur mag een leerling die aan de voorwaarden voldoet, dan niet meer weigeren vanwege vermeende ongeschiktheid voor het havo.

Kern van het advies

De raad hecht veel waarde aan een betere doorstroom vanuit de gemengde en theoretische leerweg van het vmbo naar het havo. De voorgestelde wettelijke regeling van toegang tot het havo voor vmbo'ers is een stap in de goede richting. De raad benadrukt echter dat een wettelijke regeling van de toelating niet volstaat om de doorstroom van het vmbo naar het havo te verbeteren. Een vmbo-diploma van de gemengde of de theoretische leerweg behoort toegang tot het havo te geven. Aanvullende maatregelen zijn nodig om de inhoudelijke aansluiting te verbeteren.

Doorwerking

Naar aanleiding van de publicatie van het advies verscheen er een krantenartikel in Trouw (25 juni 2018) en gaf commissievoorzitter Rob Schuur een interview op radio 1. Daarnaast waren er nieuwsitems over het advies op de websites van NOS, nu.nl, RTL-nieuws en Zembla en besteedde de AVS (Algemene Vereniging Schoolleiders) ook aandacht aan het advies op de website. In maart 2019 hebben stafmedewerkers een presentatie verzorgd op verzoek van Stichting Platform TL voor een groep schoolleiders uit het voortgezet onderwijs.

Het advies van de Raad van State over het wetsvoorstel wordt verwacht.

Briefadvies wetsvoorstel burgerschapsopdracht

Aanleiding

De minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media heeft de raad gevraagd advies uit te brengen over het conceptwetsvoorstel verduidelijking burgerschapsopdracht in het fundamenteel onderwijs.

Kern van het advies

De raad is van mening dat het burgerschapsonderwijs versterking behoeft en dat een aanscherping van de wettelijke burgerschapsopdracht aan scholen daarvoor een belangrijke stap is. Niettemin plaatst de raad vraagtekens bij het wetsvoorstel. De raad doet een suggestie voor een alternatieve wetstekst waarin aan een deel van zijn bedenkingen tegemoetgekomen wordt.

Doorwerking

Een aangepast wetsvoorstel ligt inmiddels ter advisering bij de Raad van State. De minister reageert in de memorie van toelichting bij het uiteindelijke wetsvoorstel op het advies van de Onderwijsraad.

Briefadvies: Curriculumvernieuwing

Aanleiding

Leraren, schoolleiders en scholen buigen zich onder de naam Curriculum.nu over de vraag wat leerlingen in het primair en voortgezet onderwijs moeten kennen en kunnen. Het is de bedoeling dat zij in 2019 de resultaten van hun werkzaamheden presenteren in de vorm van bouwstenen. Op basis van deze bouwstenen worden in politieke besluitvorming de kerndoelen en eindtermen geactualiseerd. Dit vervolgtraject moet nog vormgegeven worden. De minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media heeft de Onderwijsraad gevraagd te adviseren over het proces van curriculumvernieuwing.

Kern van het advies

De huidige curriculumherziening is volgens de raad niet scherp en richtinggevend genoeg. Curriculum.nu is zowel bezig met het toewerken naar kerndoelen en eindtermen ("het aanleveren van bouwstenen die als basis dienen voor actualisatie van kerndoelen en eindtermen") als met curriculumontwikkeling ("het gezamenlijk nadenken over doelen en inhouden") en met onderwijsontwikkeling ("het uitwerken van de bouwstenen in concrete lesvoorbeelden").

De Onderwijsraad adviseert om een onafhankelijke, permanente commissie in te stellen. Het is van belang wettelijk vast te leggen dat kerndoelen en eindtermen periodiek herijkt worden. Daarbij kan de wetgever bepalen dat de regering zich eens in de zoveel jaar door de permanente commissie laat adviseren over de noodzaak tot herijking.

Doorwerking

In NRC Handelsblad (13 december 2018) verscheen naar aanleiding van het advies een interview met voorzitter Henriëtte Maassen van den Brink en raadslid René Kneyber. Daarnaast kwam het advies aan de orde in een artikel in Didactief (29 januari 2019) en in bijdragen op het internet (SLO, 13 december 2018; blog door Meesterlezer, 18 december 2018). De Onderwijsraad heeft op 5 maart 2019 een toelichting gegeven.

In de Kamerbrief *Verloop en vervolg curriculumherziening primair en voortgezet onderwijs* gaat minister Slob in op het verloop van de ontwikkelfase en het vervolgproces van de curriculumherziening voor het primair en voortgezet onderwijs. Het advies *Curriculumvernieuwing* wordt daarbij meerdere malen aangehaald. De minister ziet een mogelijke meerwaarde van een curriculumcommissie om tot een systematiek van periodieke herijking te komen.

3 Activiteiten van de raad

Ter voorbereiding van de adviezen en ter ondersteuning van de doorwerking van de adviezen hebben er in 2018 verschillende ontmoetingen en activiteiten plaatsgevonden.

Zo zijn er in 2018 diverse adviezen gepresenteerd aan de Tweede Kamer. Op 4 juli werd de Tweede Kamer het advies *Inzicht in en verantwoording over onderwijsgelden* aangeboden en toegelicht, en op 7 november het advies *Ruim baan voor leraren*. Op 10 september boden de Nederlandse Sportraad, de Raad voor de Volksgezondheid en Samenleving en de Onderwijsraad het advies *Plezier in bewegen* aan de minister-president aan. Op 18 oktober werd aan de Tweede Kamer een toelichting gegeven op het advies *Plezier in bewegen*. Op 29 mei had de Onderwijsraad zijn jaarlijkse overleg met de Tweede Kamer over het Werkprogramma 2019.

Ook met het ministerie van OCW is er met regelmaat contact. Op 12 januari maakte de voltallige raad kennis met de nieuwe bewindslieden. De voorzitter en vicevoorzitter voeren regulier twee keer per jaar overleg met de bewindslieden van OCW. De voorzitter en de secretaris nemen eens per kwartaal deel aan het overleg van het managementteam van OCW bij.

De Onderwijsraad organiseert regelmatig panelbijeenkomsten en focusgroepen ter voorbereiding van de adviezen. Bij deze bijeenkomsten wordt er specifieke input opgehaald voor een advies waar de raad op dat moment aan werkt. Een panel of focusgroep bestaat gemiddeld uit twintig deelnemers. Externe deelnemers worden gericht uitgenodigd voor deze bijeenkomsten.

Als er in plaats van, of aanvullend op de panelbijeenkomsten en focusgroepen, bredere input gewenst is, wordt er gekozen voor een onderwijsdialoog. Tijdens de onderwijsdialogen gaat de Onderwijsraad in gesprek met mensen uit het werkveld. Leraren en schoolleiders wordt gevraagd mee te denken over hun vak en het onderwijs in Nederland. Deze inzichten gebruikt de raad bij de voorbereiding van de adviezen. Bij de meeste onderwijsdialogen staan de actuele adviezen waaraan de raad werkt centraal. Bij sommige onderwijsdialogen staan recent gepubliceerde adviezen centraal. Dan is het doel van de dialoog niet om input op te halen, maar om doorwerking van een advies te bevorderen. Hieronder een overzicht van panelbijeenkomsten, focusgroepen en onderwijsdialogen in 2018.

Tabel 3: Panelbijeenkomsten, focusgroepen en onderwijsdialogen

8 februari	Onderwijsdialoog <i>Sport en onderwijs</i> , OBS de Springbok, Den Haag
8 maart	Onderwijsdialoog/debat <i>Bekostiging van en sturing op kwaliteit in het onderwijs</i> , Eerste Kamer
9 maart	Panelbijeenkomst <i>Toetsing en examinering</i>
27 maart	Onderwijsdialoog <i>Toetsing en Examinering</i> , Nationaal Archief, Den Haag
20 april	Focusgroepen <i>Stand van educatief Nederland</i>
25 mei	Focusgroepen <i>Onderwijsprofessionals</i>
11 december	Panelbijeenkomst <i>Leesbevordering</i>

Ter voorbereiding op het advies *Duurzaamheid als richting in het onderwijs*, het advies over het Tjalling Koopmans College en het advies over het Erasmus College Maurik zijn hoorzittingen gehouden waar de aanvragende schoolbesturen hun aanvraag hebben kunnen toelichten.

Sinds 2016 organiseert de raad ook lunchseminars. De lunchseminars zijn in eerste instantie opgezet om bij te dragen aan de professionalisering van de staf. Tijdens lunchseminars komen vaak onderzoekers aan het woord die een presentatie verzorgen, bijvoorbeeld aan de hand van een onlangs gepubliceerd artikel of proefschrift. Ook medewerkers van het ministerie van OCW en andere betrokkenen worden uitgenodigd. De lunchseminars vinden altijd plaats bij de Onderwijsraad. Hieronder een overzicht van de lunchseminars in 2018.

Tabel 4: Lunchseminars

24 april	Roos Schelvis	<i>Verminderen van werkstress bij docenten</i>
28 juni	Reinhilde Pulinx	<i>Leerkrachten, taalattitudes en burgerschap</i>
17 juli	Marietje Beemsterboer	<i>Islamitisch basisonderwijs in Nederland</i>
9 oktober	Jonneke Bolhaar	<i>Leerachterstanden in het primair onderwijs</i>

3.1 Presentaties en deelname aan bijeenkomsten

De raad vindt het ook belangrijk door middel van presentaties en artikelen een breder publiek te informeren over de adviezen van de raad. Zowel raadsleden als stafmedewerkers zijn daarom op conferenties, seminars en andere bijeenkomsten te vinden waar ze de adviezen van de raad voor het voetlicht brengen en met mensen in gesprek gaan daarover.

Tabel 5: Presentaties en deelname aan bijeenkomsten

29-30 januari	René Kneyber	OECD-seminar <i>Sturing in het onderwijs</i> . Deelname aan debat.
1-2 februari	Rob Schuur, Karin Westerbeek	Tweedaagse bijeenkomst EDventure. Begeleiding van een sessie.
13-15 juni	Martine Braaksma	Onderwijsresearchdagen. Deelname keynotedebatten over selectie in het onderwijs
28 juni	Martine Braaksma	Overleg PO-raad, VO-raad en profielorganisaties. Toelichting advies <i>Lerarentekorten</i>
3 september	Henriëtte Maassen van den Brink	Opening politieonderwijsjaar. Keynote.
25 september	Henriëtte Maassen van den Brink	Slotmanifestatie 100 jaar OCW. Lezing <i>Heden</i> .
28 september	Regina Stoutjesdijk	Experttafel. <i>Een jungle aan trends: schoolleidersregister PO</i> .
4 oktober	Henriëtte Maassen van den Brink, Martine Braaksma	NRO en Stichting Onderwijsjournalistiek. Bijeenkomst.

Tabel 5: Presentaties en deelname aan bijeenkomsten

9 oktober	Henriëtte Maassen van den Brink	Stichting E-loo. Symposium <i>Strategisch hrm en rollen daarin van schoolleiders en schoolbestuurders</i> . Presentatie <i>Inzicht en verantwoording van onderwijsgeld</i> .
8 november	Henriëtte Maassen van den Brink	Landelijke Associate Degree Conferentie. Keynote <i>De Associate Degree</i> .
9 november	Martine Braaksma, Bregje Beerman	Universiteit van Amsterdam, universitaire pabo. Toelichting advies <i>Ruim baan voor leraren</i> .
27 november	Martine Braaksma	Ministerie van OCW. Toelichting advies <i>Ruim baan voor leraren</i> .
28 november	Martine Braaksma	Ecbo mini-leergang <i>Teacher in the lead</i> . Toelichting advies <i>Ruim baan voor leraren</i> .

De Onderwijsraad ontvangt ook groepen studenten en organisaties uit andere landen, die geïnteresseerd zijn in de Onderwijsraad en met de raad in gesprek willen. Op 30 januari ontving de raad studenten Pedagogische Wetenschappen van de Erasmus Universiteit Rotterdam en op 20 september was er een bijeenkomst met de Werkgroep hoger onderwijsrecht van de NVOR over het thema internationalisering.

Op vrijdag 19 januari 2018 heeft de Onderwijsraad voor de tweede keer de Onderwijsblogprijs uitgereikt. Met de prijs wil de Onderwijsraad de kwaliteit van het publieke debat over onderwijs via sociale media bevorderen.

4 De raad in de media

De meeste belangstelling in de pers ging dit jaar uit naar het advies *Inzicht in en verantwoording van onderwijsgelden*. Via Twitter volgen steeds meer mensen de publicaties van de raad. Het account @Onderwijsraad heeft ruim 21.000 volgers. De website van de Onderwijsraad is in 2018 bezocht door ruim 155.000 unieke bezoekers.

Onderstaande tabellen geven een overzicht van de activiteiten van de raad in de media en van de media-aandacht.

Tabel 6: Interviews kranten/radio/tv

6 februari	Henriëtte Maassen van den Brink	Verus Magazine. Interview over gepersonaliseerd leren.
15 februari	Henriëtte Maassen van den Brink	Elsevier, bijlage digitalisering. Interview over onderwijs van de toekomst.
19 april	Henriëtte Maassen van den Brink	Radio 1, Nieuws en co. Interview over <i>Een krachtige rol voor schoolleiders</i> .
20 april	Henriëtte Maassen van den Brink	Nederlands Dagblad. Interview over <i>Een krachtige rol voor schoolleiders</i> .
29 mei	Henriëtte Maassen van den Brink	Het Financieel Dagblad. Interview over lerarentekorten.
31 mei	Henriëtte Maassen van den Brink	NOS journaal. Interview over lerarentekorten.
18 juni	Henriëtte Maassen van den Brink	Basisschoolmanagement. Interview <i>Een krachtige rol voor schoolleiders</i> .
25 juni	Rob Schuur	NOS Radio 1. Interview <i>Gelijke kans op doorstroom vmbo-havo</i>
4 juli	Henriëtte Maassen van den Brink, Pieter Huisman	de Volkskrant. Interview <i>Inzicht in en verantwoording van onderwijsgelden</i> .
4 juli	Henriëtte Maassen van den Brink	Hoger Onderwijs Persbureau. Interview <i>Inzicht in en verantwoording van onderwijsgelden</i> .
9 juli	Henriëtte Maassen van den Brink	MR Magazine. Interview <i>Inzicht in en verantwoording van onderwijsgelden</i> .
20 juli	Henriëtte Maassen van den Brink, Pieter Huisman	Hoger Onderwijs Persbureau. Interview <i>Inzicht in en verantwoording van onderwijsgelden</i> .
28 juli	Henriëtte Maassen van den Brink	Elsevier, bijlage digitalisering. Interview analyse maatschappij.
26 september	Henriëtte Maassen van den Brink	Edu Kitchen. Interview <i>Het Onderwijs lijdt onder Makkelijke Meninge</i> n.
7 november	Henriëtte Maassen van den Brink	NOS Journaal. Interview <i>Ruim baan voor leraren</i> .
7 november	Henriëtte Maassen van den Brink	Het Financieel Dagblad. Interview <i>Ruim baan voor leraren</i> .
7 november	Henriëtte Maassen van den Brink	Algemeen Dagblad. Interview <i>Ruim baan voor leraren</i> .

7 november	Henriëtte Maassen van den Brink	Scienceguide. Interview <i>Ruim baan voor leraren</i> .
7 november	Henriëtte Maassen van den Brink	Didactief. Interview <i>Ruim baan voor leraren</i> .
21 november	Henriëtte Maassen van den Brink	Schoolmanagement. Interview lumpsumproblematiek.
28 november	Henriëtte Maassen van den Brink	Radboud Universiteit. Interview over onderwijsvernieuwing, met name over het post-initiële onderwijs.
14 december	Henriëtte Maassen van den Brink	Trouw. Interview <i>Stand van educatief Nederland</i> .
17 december	Henriëtte Maassen van den Brink	Nederlands Dagblad. Interview <i>Leraren moeten over hun eigen schutting leren kijken</i> .

Tabel 7: Persberichten 2018

19 april	Krachtige rol schoolleiders nodig
28 mei	Onderwijsraad adviseert taskforce lerarentekorten
29 mei	Waarborgen nodig voor kwaliteit en toegankelijkheid bij internationalisering hoger onderwijs
25 juni	Goede doorstroom vmbo-havo vraagt om meer dan een wetwijziging
4 juli	Verbeter het financieringssysteem voor het onderwijs
10 september	Laat leerlingen twee keer per dag een half uur sporten en bewegen
27 september	Stel democratie centraal in het burgerschapsonderwijs
13 december	Permanente commissie nodig voor curriculumontwikkeling
13 december	Toets- en examenpraktijk in het onderwijs uit balans
14 december	Differentiatie in het onderwijsstelsel te ver doorgesloten. Hoofdpijnen Stand van educatief Nederland

Tabel 8: Media-aandacht voor publicaties Onderwijsraad in 2018

	Totaal
Nog te publiceren adviezen	9
Adviezen 2018	838
Adviezen 2017	72
Adviezen 2016	21
Adviezen 2015	3
Oudere adviezen	15
Overige niet n.a.v. advies	195

Tabel 9: Media-aandacht uitgesplitst naar gepubliceerde adviezen in 2018

	Eerste kwartaal	Tweede kwartaal	Derde kwartaal	Vierde kwartaal	Totaal
Hoofdlijnennotitie Doorgeschoten differentiatie in het onderwijsstelsel				78	78
Curriculumvernieuwing	-	-	6	20	26
Toets wijzer	13	8	2	33	56
Ruim baan voor leraren	16	2	1	21	40
Briefadvies wetsvoorstel burgerschapsopdracht	-	-	9	13	22
Plezier in bewegen	12	-	95	14	121
Inzicht in en verantwoording van onderwijsgelden	8	2	162	63	235
Gelijke kansen op doorstroom vmbo-havo	-	34	2	-	36
Advies inzake aanvraag Erasmus College Maurik	-	-	1	2	3
Advies inzake aanvraag Tjalling Koopmans College	-	-	4	-	4
Internationalisering in het hoger onderwijs	15	19	-	-	34
Passend onderwijs opnieuw onder de aandacht	1	5	2	6	14
Lerarentekorten	-	59	35	3	97
Een krachtige rol voor schoolleiders	-	40	5	24	69
Duurzaamheid als richting in het onderwijs	1	-	2	-	3
Tussentotaal adviezen 2018	66	169	326	277	838

Tabel 10: Artikelen staf

Kubben, R. (2018). Democratie als kern van burgerschapsonderwijs.

Westerbeek, K., Bakker, M., Braaksma, M. & Maassen van den Brink, H. (2018). Bevorder gelijke kansen en sociale samenhang. *Economische en Statistische Berichten*, 103(4768), 547-550.

